A young girl with blonde hair in a ponytail, wearing a dark denim jacket, is looking intently at a large, ornate gold-framed painting in a gallery. The painting depicts a landscape with a boat. The gallery has a dark ceiling with wooden beams and a brick wall in the background. Other framed paintings are visible on the wall behind her.

KUNST & CULTUUR 2022 - 2028 HARLINGEN

CULTUUR MAAKT NIEUWSGIERIG, VERRIJKT EN GEEFT RUIMTE OM TE DROMEN.

Voorwoord

Een levendig cultureel leven staat synoniem voor een levendige en gezonde stad. Zonder kunst en cultuur is een stad niet aantrekkelijk en saai. Harlingen kent vele initiatieven in de culturele sector: soms groot, soms kleiner, soms ook onzichtbaar. Ook de rol van de gemeente Harlingen is in de afgelopen jaren niet altijd helder geweest: een duidelijke visie, en met een duidelijke visie een duidelijke strategie en duidelijke keuzes ontbraken.

Daarom ligt er nu een nieuwe cultuurvisie voor. Deze visie vormt de basis voor het nieuwe cultuurbeleid in onze gemeente, dat loopt tot en met 2028. Een visie moet gedragen worden door het culturele veld om gerealiseerd te kunnen worden. Deze visie hebben we dus mede gebaseerd op de input uit de drie debatavonden die we over dit onderwerp hebben georganiseerd in september 2021.

Voor mij zijn kunst en cultuur veel meer dan een mooi en aangenaam tijdverdrijf. Cultuur zorgt voor verbinding, het brengt mensen samen, geeft zelfvertrouwen en is daarmee ook van sociale en economische waarde. Kunst en cultuur bieden daarnaast een andere, bredere blik op de wereld, brengen gesprekken op gang en zijn daarmee van belang voor een sociaal sterke gemeenschap waarin voor iedereen plek is.

Het culturele veld van Harlingen heeft alle ingrediënten in zich die ervoor kunnen zorgen dat cultuur en kunst die rol gaan spelen. Alle mogelijkheden zijn er bovendien om Harlingen op de kaart te zetten als de gemeente waar kunst en cultuur tot volle bloei komt en waar je moet zijn voor bijzondere, verrassende of gewoon mooie kunst en cultuur.

Deze cultuurvisie is de basis voor het cultuurbeleid van de komende jaren en creëert de mogelijkheden waarmee bovenstaande kan worden gerealiseerd. Dat doen we door ervoor te zorgen dat onze basis op orde is, dat we waarderen wat er is en door ontwikkeling te stimuleren van wat er in potentie is, met de nodige ambitie.

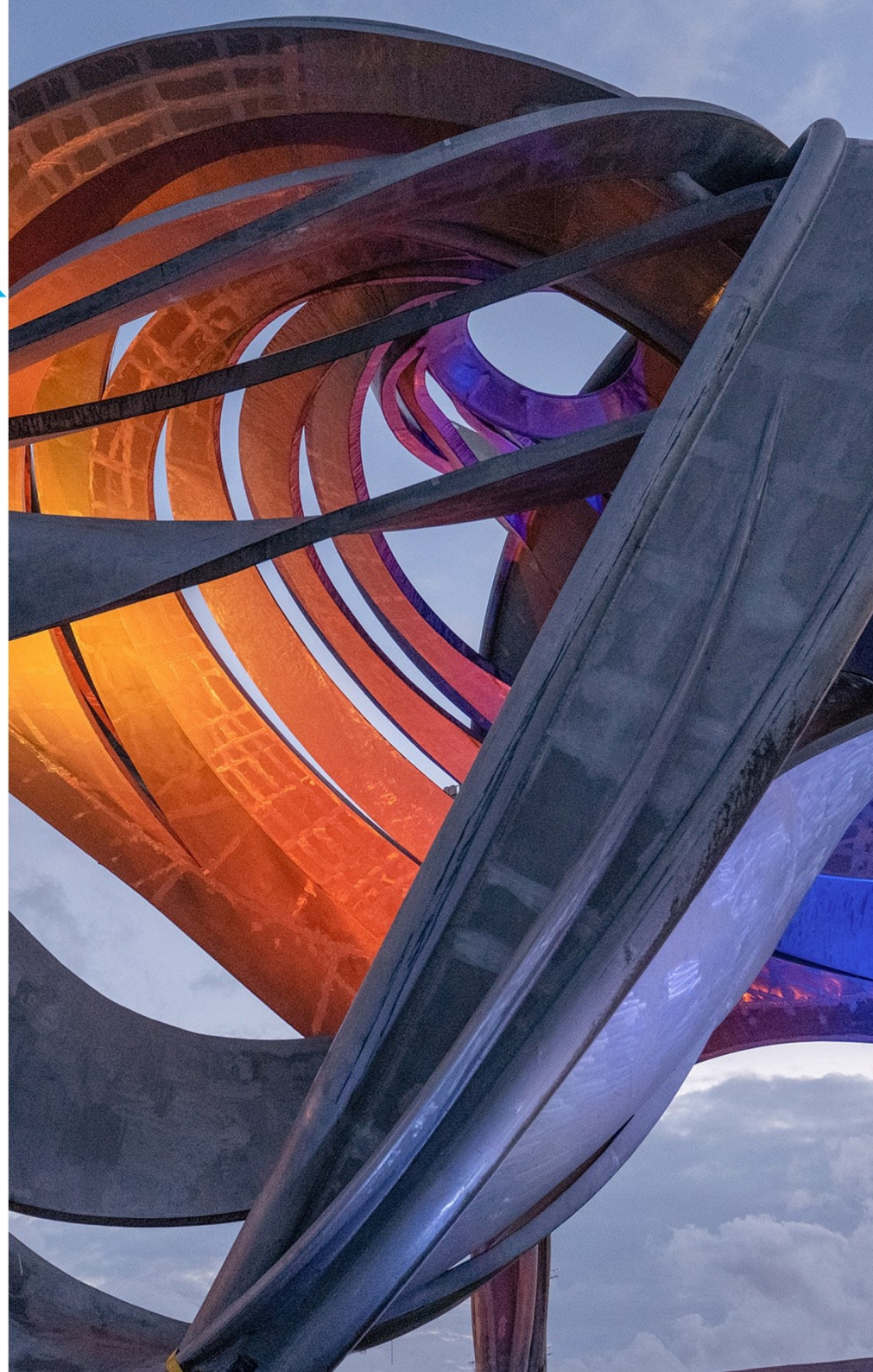
Deze visie heeft een eindpunt van 2028. Het nieuw te maken beleid, vormgegeven aan de hand van de visie, zet ook de stip op 2028. Er is bewust gekozen voor een langere periode om op die manier samen met het culturele veld langjarige stappen met impact te zetten. Om te zorgen dat beleid nog in overeenstemming is met de vastgestelde visie maar ook of deze nog actueel is met de wensen en noodzaak wordt het beleid iedere 2 jaar geëvalueerd en waar nodig bijgesteld.

Erik de Groot, wethouder

Inhoudsopgave

Inleiding & leeswijzer	4
Totstandkoming visie	
- Samenwerking met andere beleidsterreinen	5
- In gesprek met het culturele veld	5
- Aandachtspunten	6
Kunst- en cultuurvisie 2022-2028	
- Visie en Ambities	7
- De stappen om onze ambities te realiseren	8
- Basis op Orde	9
- Behouden en Ontwikkelen	11
- Bouwen en Innoveren	12
Financiën	14
Reeds aanwezige locaties	15
Planning	16

Inleiding & leeswijzer

De meest recente visie op kunst en cultuur van de gemeente Harlingen stamt uit 2012 en is niet meer actueel. Sinds die tijd er veel veranderd; Leeuwarden en Friesland waren culturele hoofdstad van Europa (2018) wat ook doorwerkte in Harlingen met een aantal mooie projecten. Trebol heeft de deuren gesloten, maar er hebben zich ook vele nieuwe initiatieven ontwikkeld.

Het kunst- en cultuurveld van Harlingen bruist maar het vraagt ook om een duidelijke, actuele cultuurvisie en daarop volgend een nieuw en helder beleid.

In deze visie wordt beschreven wat het culturele profiel is van de gemeente Harlingen in 2028. Wat wil de gemeente behouden, versterken en ontwikkelen om dat profiel te realiseren? Wat zijn onze ambities?

Na het vaststellen van deze visie wordt dit uitgewerkt in beleid. Het beleid zorgt ervoor dat de ambities gerealiseerd kunnen worden in samenwerking met onze partners.

In deze visie geven we een korte terugkoppeling op de manier waarop informatie is opgehaald van de spelers in het culturele veld en welke lijnen daaruit zijn gedestilleerd die mede leidend zijn voor deze visie.

We beschrijven de cultuurvisie: waar staat Harlingen in 2028 met betrekking tot kunst en cultuur. Ook beschrijven we de concrete stappen die de komende jaren gezet gaan worden om deze visie en bijbehorende ambities te gaan realiseren.

De rol van de gemeente en die van initiatiefnemers in het culturele veld zal een belangrijk element zijn in het vertalen van onze cultuurvisie. De gemeente zal soms activerend, soms faciliterend en soms financieel ondersteunend zijn.

In deze visie staan we stil bij acties op de korte en middellange termijn inclusief de begrotings aspecten van deze nieuwe cultuurvisie.

Totstandkoming visie

Samenwerken met andere beleidsterreinen

Het cultuurbeleid in Harlingen staat niet op zich, maar wordt ook gevoed vanuit andere beleidsterreinen zoals Cultureel Erfgoed, Recreatie en Toerisme. De vier tradities in Harlingen (zout, hout, aardewerk en zilver) komen in diverse beleidsterreinen terug. Een goed gezamenlijk beleid draagt bij aan een versteviging van onze culturele sector.

Maar ook met de wat minder als vanzelfsprekend aan cultuur te koppelen beleidsterreinen Economie en Sociaal Domein zal naar samenwerking worden gestreefd. Een bruisend cultureel leven is goed voor de economie, maar cultuur kan ook van grote betekenis zijn bij het aanpakken van sociaal-maatschappelijke vraagstukken zoals eenzaamheid onder ouderen.

In gesprek met het culturele veld

Om tot een goede visie te komen is het van belang te weten wat er nu speelt in Harlingen. Hoe de cultuur ondernemers, aanbieders van cultuur en initiatiefnemers de toekomst van kunst en cultuur zien in Harlingen: wat is er nu nodig, maar ook wat maakt het culturele leven in Harlingen bijzonder en waar moet op ingezet worden.

De gemeente Harlingen heeft drie debatavonden georganiseerd waar deze en andere vragen werden besproken. Op de avonden waren ruim zeventig mensen aanwezig, variërend van kunstenaars, initiatiefnemers, ondernemers of vertegenwoordigers van politieke partijen, instellingen of samenwerkingsverbanden. Naast de debatavonden is er tevens een enquête uitgezet onder jongeren en zijn er gesprekken gevoerd met een aantal partijen zoals, cultureel centrum Harlingen, Seewyn, Jongerenwerk en Midlumerlaan kerk.

Tenslotte is er in december een succesvolle digitale terugkoppeling geweest van de conceptvisie aan ruim 30 mensen die ook aanwezig waren bij de debatavonden.

Bij het uitwerken van deze visie in een beleid wordt dan ook afstemming gezocht met de andere beleidsterreinen.

Totstandkoming visie

Aandachtspunten

Alle input is verwerkt in deze visie en geeft duidelijk een aantal hoofdlijnen:

Het Harlinger eigen

Voor een sterk cultuurprofiel van Harlingen zou meer gebruik moeten worden gemaakt van dat wat Harlingen bijzonder maakt: de oude binnenstad, de haven en de waddenzee.

Jongeren

Er is vraag naar een grotere betrokkenheid van jongeren in het culturele leven van Harlingen. Enerzijds door ruimte en budget vrij te maken voor initiatieven voor jongeren (incl. mogelijke organisatorische ondersteuning), anderzijds door meer (of anders) te investeren in cultuureducatie.

Verbinden

Naast een fysieke plek om elkaar te ontmoeten is er ook vraag naar een plek waar uitwisseling kan plaatsvinden. Een digitale plek waar een duidelijk overzicht te vinden is wat er gebeurt in Harlingen, wie de organisatoren zijn en waar mogelijk ook expertise voorhanden is. Het wordt als een gemis ervaren dat het Harlinger culturele veld elkaar niet of onvoldoende kent maar ook niet van elkaar weet waar men aan werkt.

Toegankelijkheid

Zorg voor een financieel toegankelijk kunst - en culturaanbod.

Ruimte

Er is behoefte aan ruimte. Enerzijds is er vraag naar aan een grote, multifunctionele ruimte die dienst kan doen als theater, filmzaal, concertzaal of grote expositieruimte. Anderzijds is er behoefte aan kleinere ruimtes, bij voorkeur in een verzamelgebouw, een broedplaats. Met ateliers, ruimte voor kleine exposities, workshops of concerten of ruimte voor ontmoetingen.

Een verbindende en coördinerende gemeente

De gemeente speelt een belangrijke rol in het positioneren en vormgeven van een sterk cultureel veld in Harlingen. Uit de debatavonden blijkt dat er behoefte is aan een verbindende en meedenkende cultuurcoördinator binnen de gemeente. Daarnaast is er nadrukkelijk de vraag om een eenduidig, kort en helder vergunningstraject maar wordt van de gemeente ook verwacht dat zij actief (laten) meedenken in het verder professionaliseren van (nieuwe) initiatieven.

Kunst- en cultuurvisie 2022 - 2028

Visie en ambities

In 2028 heeft Harlingen een geheel eigen en bijzonder cultureel signatuur.

Voor een eigenzinnig programma of expositie weet je dat je in Harlingen moet zijn. Kunst en cultuur passen bij Harlingen: eigenwijs, gaat z'n eigen richting, ruimte voor pionieren, met een weidse blik en open voor nieuwe initiatieven. Het aanbod maakt volop gebruik van de eigenheid van Harlingen: de zee, de zeevaart, de historische stad met zijn rijke geschiedenis. Je gaat naar Harlingen omdat je weet dat het goed is: het verrast, het zorgt voor een mooie dag of avond en het is goed georganiseerd.

Vanwege de open houding van de Harlingers en de gemeente staat Harlingen hoog op het lijstje van de nationale en provinciale cultuursector als programmalocatie. Dit betekent dat landelijke en provinciale initiatieven graag programmeren in Harlingen. De gemeente werkt daarbij ook nauw samen met andere Friese gemeenten. Daarnaast hebben lokale initiatieven de ruimte om te stabiliseren en te ontwikkelen en vinden zij in de gemeente een goede partner in nieuwe of bestaande plannen. Harlingen staat op de kaart met een geheel eigen kunst- en cultuuraanbod. In 2025 en in 2028 vindt er extra programmering plaats om aan te sluiten bij Arcadia, het vervolg op Culturele Hoofdstad. De gemeente motiveert en ondersteunt culturele initiatiefnemers.

De gemeente Harlingen ziet de kracht van kunst en cultuur ook in andere sectoren en beleidsterrein: niet alleen als aanjager voor toerisme en economie, maar ook als het gaat om meer sociale en maatschappelijke zaken als leefbaarheid, armoedebestrijding, laaggeletterdheid, eenzaamheid en sociale cohesie. Kunst en Cultuur is in Harlingen essentieel onderdeel van het werken aan een leefbare en sociale stad en dorpen. Kort samengevat zijn de volgende drie visiepunten leidend voor het kunst- en cultuurbeleid van Harlingen:

- **Het versterken en tonen van de Harlinger identiteit:**
 - eigenzinnig en eigenwijs
 - durft risico's te nemen, pionierend, met een weidse en onbelemmerde blik
 - dat wat Harlingen rijk is (Waddenzee, scheepvaart, historie, strand, internationale contacten);
- **Additioneel aan al bestaand provinciaal aanbod;**
- **Kunst en cultuur wordt ingezet als middel voor verandering: sociaal, economisch, maatschappelijk en toont een andere blik op de wereld, zet aan tot gesprek.**

Kunst- en cultuurvisie 2022 - 2028

De stappen om onze ambitie te realiseren

Het realiseren van de ambities is niet alleen de taak van de gemeente, ook het culturele veld moet hierin zijn rol nemen. Gezamenlijk zijn partijen verantwoordelijk voor een goed cultureel leven in Harlingen.

Wat is er nodig voor het realiseren van deze ambities?

Basis op orde

De gemeente zorgt (met evt. andere partijen) voor het toewerken naar de realisatie van een visie vereist dat de basis op orde is. Deze visie kent een looptijd van 6 jaar. Om helder beleid te voeren is het belangrijk dat deze samen opgesteld wordt met partners in en uit het culturele veld.

Behouden en ontwikkelen

Er is al veel goeds in Harlingen en dat willen we behouden, maar ook blijven ontwikkelen en versterken. Alleen behouden is niet voldoende, zonder doorgroei betekent op den duur terugval.

Bouwen en Innoveren

De gemeente heeft helder voor ogen wat het culturele profiel van Harlingen is in 2028. Dit is een ambitie van gemeente en culturele veld. Dit betekent dat er de komende jaren veel gebouwd, gemaakt en dus ontwikkeld wordt.

Basis op Orde

Basis op Orde

Het toewerken naar de realisatie van een visie vereist dat de basis op orde is. Deze visie kent een looptijd van 6 jaar. Om helder beleid te voeren is het belangrijk dat deze samen opgesteld wordt met partners in en uit het culturele veld.

Helder cultuurbeleid + capaciteit

2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028

De basis is nog niet voldoende op orde vandaar dat er in 2022 extra inzet gepleegd zal worden om te komen tot:

- Visie vertalen naar concreet beleid i.s.m. onze culturele partners	x	x					
- Benodigde interne en externe samenwerking	x	x					
- Prestatieindicatoren		x			x		x
- Evaluatiemomenten			x		x		x
- Subsidiebeleid actualiseren op basis van visie en doelen	x	x	x	x	x	x	x
- Beleid en ambitie vertalen in financiële effecten		x	x	x	x	x	x
- Meerjaren plan t/m 2028 concretiseren.	x		x		x		x

Voldoende locaties

2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028

Uit de debatavonden is gebleken dat er behoefte is aan ruimte. Om ons bestaande en het nieuwe culturele aanbod de ruimte te geven om te ontwikkelen, zijn er goede locaties nodig:

- Concreet maken wat de behoefte is.	x	x					
- Op basis van nieuwe visie kijken naar de behoefte en of deze aansluit bij de visie	x	x	x	x	x	x	x
- Wat zijn geschikte locaties in onze gemeente	x	x		x		x	
- Wat zijn geschikte locaties buiten onze gemeente. Kunnen we aan alle wensen voldoen?	x	x			x		
- Benodigde interne en externe samenwerking	x	x		x		x	
- Zijn de wensen particulier of publieke taak	x	x	x	x	x	x	x
- Financiële effecten	x	x	x	x	x	x	x

Contact en delen van kennis stimuleren van interactie

2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028

Er is behoefte aan onderling contact. Het culturele veld is op dit moment versnipperd, men weet van elkaar niet wat men doet. Er is veel kennis, maar dit wordt niet gedeeld. Terwijl die behoefte er wel is. Stimuleren, faciliteren en initiëren regelmatige uitwisseling van ideeën en kennis.

De gemeente neemt het initiatief tot:

- Cultuuragenda en activiteiten.	x	x	x	x	x	x	x
- De gemeente faciliteert een digitaal platform t.b.v. kennisdeling	x	x					
- De gemeente faciliteert 1 keer per jaar het initiatief om te komen tot kennisuitwisseling en kennismaking	x	x	x	x	x	x	x
- De gemeente zorgt voor efficiëntere vergunningsverlening voor lokale evenementen	x	x					

Behouden en ontwikkelen

Behouden en ontwikkelen

Er is al veel goeds in Harlingen en dat willen we behouden, maar ook blijven ontwikkelen en versterken. Alleen behouden is niet voldoende, zonder doorgroei betekent op den duur terugval.

Betrekken van meer jongeren bij cultuur(educatie)

2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028

Gemeente start overleg op voor effectievere en efficiëntere samenwerking.

- Cultuur
- Onderwijs
- Sociaal
- Welzijn

x	x					
x	x					
x	x					
x	x					

Bestaand cultureel aanbod verder professionaliseren en zorgen voor bijv. publieksverbreding

2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028

Bestaande en nieuwe initiatieven beoordelen naar hoe deze bijdragen aan de ambities Harlingen 2028

Wat is hiervoor nodig;

- Stimuleren nieuwe vormen en samenwerkingen
- Faciliteren van nieuwe initiatieven die passen bij de visie en ambities
- Stimuleren (subsidie) - meerjarenplannen voor organisaties
- Inrichten subsidie en fondsenloket

		x		x		x
x	x	x	x	x	x	x
		x	x			
		x	x			

Bouwen en Innoveren

Bouwen en Innoveren

De gemeente heeft helder voor ogen wat het culturele profiel van Harlingen is in 2028. Dit is een ambitie van gemeente en culturele veld. Dit betekent dat er de komende jaren veel gebouwd, gemaakt en dus ontwikkeld wordt.

Het toewerken naar een 'stip op de horizon' werkt goed. Grotere evenementen zetten bovendien een stad op de kaart, zorgen voor een toeristische en economische boost. Voorbereiding hiervan kost meer tijd, de gemeente wil in '25 en '28 groot uitpakken, dit i.s.m. het culturele veld.

Harlingen is in trek voor bijzondere evenementen of voorstellingen

2022 2023 2024 2025 2026 2027 2028

Hiervoor is nodig;

- Cultuur versterken in samenhang met Economie, Recreatie & Toerisme en Cultureel Erfgoed
- Versterken van (regionaal)-cultuurnetwerk
- Benaderbare gemeente die zich uitnodigend opstelt
- Helder vergunning en subsidiebeleid
- Actief opstellen in culturele verbanden zoals Oerel, Arcadia en Noordelijk Filmfestival
- Vergroten cultuurbudget

		x	x			
			x	x		
x	x					
x	x					
			x	x		
		x	x			

Financiën

De gemeente is ambitieus en ziet een sterke meerwaarde van kunst en cultuur. Kunst en cultuur is niet alleen mooi om te zien of te beleven, maar is ook van belang voor een sterke economie of voor het toerisme. Daarnaast speelt cultuur een rol in sociale cohesie of het bestrijden van eenzaamheid. De rol van cultuur is zoveel breder dan alleen maar de esthetische kant. Om de ambities te kunnen realiseren is er budget nodig: enerzijds voor het uitbreiden van de beschikbare uren op de afdeling Cultuur in het gemeentehuis, anderzijds ook voor het ondersteunen van bestaande en nieuwe initiatieven.

Financiëel	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Begroting 2022 - 2025	96k	96k	120k	96k			
Reservering aanpassen Entrepotgebouw	200k						
Corona middelen ondersteuning maatschappelijke en culturele instelling - post corona cultuurfonds	123k						
Directe ondersteuning initiatieven 2022 en verder	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Extra inzet en ondesteuning in 2022.							
Project Ys - Arcadia - Ondersteuning dorpen Wijnaldum en Midlum	x			x			x
Kunst in de openbare ruimte - Project Fisch - bewustwording afval in zee	x	x					
Kunst uit het Rijks - Project Match - Hannemahuis i.s.m. horeca en lokale winkeliers.		x					
Sense of Place fietsroute Noordwest en Noord Friesland		x	x	x			
Inrichten presentatie Frank Stella - ism Hannemahuis en City Marketing	x						
Filmfestival - ism Tall Ships en Arcadia - diverse locatie in Harlingen	x	x					
Gedichtenroute Harlingen - lokale initiatiefnemers	x						
Beeldenroute Harlingen							
Harlinger Spreuken i.s.m. vereniging Oud Harlingen - 5 bruggen	x						
Website Cultuurplatform Harlingen	x						
Ondersteuning huursubsidie entrepotgebouw	x						

Subsidies

Het toetsingskader voor subsidieaanvragen wordt afgestemd op de realisatie van de ambities en de in deze visie beschreven doelstellingen/visiepunten:

Het versterken en tonen van de Harlinger identiteit, eigenzinnig en eigenwijs. Kunst en cultuur worden ingezet als middel voor verandering: sociaal, economisch, toont een andere blik op de wereld, zet aan tot gesprek.

Reeds aanwezige locaties

Planning

2022

- 16 februari Kunst- en cultuurvisie Harlingen in gemeenteraad
- maart, april Aanstellen cultuurcoördinator/ uitbreiding uren beleidsmedewerker cultuur
- maart - september Uitwerken visie tot kunst - en cultuurbeleid, met o.m.:
Gesprekken cultuurveld en andere betrokkenen
Opstellen budget en toetsingskader
- mei Opstart website voor uitwisseling informatie en eerste cultuurveld-bijeenkomst (halfjaarlijks in mei en november)
- mei / juni Inventarisatie bestaande ruimtes en ruimte-behoefte afgerond
- september /oktober Beleid vaststellen in gemeenteraad, start uitvoering
- november Tweede cultuurveld-bijeenkomst
- december Start gesprekken inzake programma 2025

2023 - 2027

- september Tussenevaluatie doelstellingen cultuurvisie (jaarlijks na de zomervakantie)

